

SALGINLAR ve PANDEMİLER ÜZERİNE DTB BİLDİRGESİ

*Dünya Tabipler Birliği 68. Genel Kurul toplantısında kabul edilmiştir.
Ekim 2017, Chicago, ABD*

GİRİŞ

1. Tarih bize, öngörülemez biçimde yeni hastalıkların ortaya çıkabileceğini, eski hastalıkların ise yeniden belirebileceğini göstermektedir. İnsanların ve malların küresel düzeydeki hızlı hareketi, bugün bulaşıcı hastalıkların eşi görülmemiş oranlarda ve dünya ölçeğinde yayılması ve sağlık sistemlerinin de bu duruma zamanında yanıt vermekte zorlanması anlamına gelmektedir. Bu nedenle, bu gibi salgınların ve pandemilerin hızla saptanması ve uygun yanıtların geliştirilmesi, ülkeler arasında etkili bir iletişimi ve işbirliğini gerektiren uluslararası bir duyarlılık konusu olmalıdır.
2. Çeşitli enfeksiyöz etkenler farklı bulaş yolları ile salgınlara yol açabilir. Bu hastalıklar kendi kendilerini sınırlayıp belli birkaç semptoma yol açabildikleri gibi, kimi zaman ciddi olmak üzere kısa ya da uzun dönemli etkiler de yaratabilir. Görece hafif rahatsızlıklar savunmasız durumdaki kimi insanlar söz konusu olduğunda yaşamı tehdit edebilir. Bu insanlar arasında bağışıklıkları belirli bir dereceye kadar baskılanmış olanlar bulunabildiği gibi yaşlılar ve çok küçük yaşlardakiler de yer alabilir.
3. Halk sağlığı sistemlerine yatırım yapılması, nadir görülen ya da alışılmadık hastalıkları kapsama ve bu hastalıklara etkili bir şekilde tanı koyma kapasitesini güçlendirecektir. Tüm salgınların saptanması, incelenmesi ve bu salgınlara karşı yanıt geliştirilebilmesine temel oluşturacak halk sağlığı işlevlerine ihtiyaç vardır. Daha etkili bir küresel izlem programı, bulaşıcı hastalıklara karşı verilen yanıtları geliştirecek ve yeni hastalıkların ya da yeni ortaya çıkmakta olan bulaşıcı hastalıkların erken dönemde tanımlanmasına ve tanısının konulmasına olanak tanıyacaktır. Halk sağlığı sistemleri gelişmemiş ve yeterli finansmana sahip olmayan ülkelerde, salgınların ve pandemilerin çok daha hızlı yayılma potansiyeli bulunmaktadır.

ÖNERİLER

DSÖ ve Ulusal Hükümetlere

4. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) salgın ve pandemilere yönelik uluslararası yanıtı eşgüdümüne kavuşturma sorumluluğunu taşımaktadır. Örgüt, bir salgın yayıldıkça, hazırlıkların planlamasına ve oluşturulacak yanıtla ilişkin aşamalı evreler tanımlamıştır. DTB şunları önermektedir:

4.1 DSÖ bulaşıcı hastalıkların gelişimi ve yayılmasıyla ilgili tüm verilerin, ulusal ve yerel yönetimlerin yanı sıra dokümantasyonun sınırlı olduğu durumlarda gelişmeleri gözlemleyen gönüllü ya da devlet dışı kuruluşlarla da birlikte çalışarak toplanmasını sağlamalıdır. Bulaşıcı hastalıkların ve bu hastalıklara bağlı sonuçların izlenmesinde, küresel bir veri toplama ve sürveyans sistemi esastır.

4.2 DSÖ, hastalık örüntü değişimleriyle ilgili raporların incelenmesi ve salgın ve pandemi saptandığında derhal ilan edilmesi konularında Atlanta ve Avrupa'daki Hastalık Kontrol Merkezleriyle (CDC ve ECDC), Ulusal Hastalık Kontrol Merkezleriyle ve diğer ilgili bölgesel halk sağlığı kuruluşlarıyla yakın biçimde çalışmalıdır. Ortaya çıkış ve tanımlama farklı zaman dilimlerinde gerçekleştirilebilir.

4.3 DSÖ ve diğer kuruluşlar ulusal hükümetlerle ve uluslararası hükümet gruplarıyla birlikte çalışarak ortaya çıkan ve yeniden beliren bulaşıcı hastalıklara karşı verilecek yanıtların eşgüdümünü sağlamalıdır.

4.4 DSÖ, klinik tedavi kılavuzlarının hekimler ve diğer sağlık çalışanlarının kullanımına doğru içerikte ve zamanında sunulması için ulusal tabip birlikleri ve sağlıkla ilgili yetkili kurumlarla işbirliği yapmalıdır.

4.5 DSÖ ve diğer BM kuruluşları, bulaşıcı hastalıklar ortaya çıktığında ya da yeniden belirdiğinde, hükümetler ve diğer ortaklarla birlikte çalışarak, etkilenen bölgelerde yaşayan herkes için o bölgelerin diliyle hazırlanmış kolay anlaşılabilir bilgilerin kullanılabilir hale getirilmiş olmasını sağlamalıdır. Bu bilgiler, en uygun hijyen ve enfeksiyon kontrol uygulamaları da dahil olmak üzere hastalıktan korunma ile ilgili bilgileri içermelidir.

4.6 Hastalıkların doğumsal kusurlara yol açtığı durumlarda hükümetler, durumdan etkilenen ailelere destek sağlamak zorundadır.

4.7 Sağlıkla ilgili gelişebilecek bir acil durum sırasında destek sunmak üzere Halk Sağlığı uzmanlarından oluşan bir kadro oluşturulmalı ve tüm ulusal hükümetler tarafından desteklenmelidir.

Bu kadrolar ve diğer hekimler ilgili becerileri doğrultusunda, salgın kontrolü çalışmalarına yardım etmek üzere kendilerini hazır tutmalıdır.

Ulusal Tabip Birliklerine (UTB)

5.1 UTB'ler, ulusal salgın planlama sürecine katılımlarının kapsamı da dahil olmak üzere bir salgın sırasındaki sorumluluklarını net biçimde belirlemelidir. Bu sorumluluklar, yaşamsal önem taşıyan bilgilerin halka ve özellikle sağlık çalışanlarına ulaştırılmasını da içermelidir.

5.2 Uygulanabilecek durumlarda, UTB'ler halk sağlığı ve eğitim kurumlarıyla birlikte çalışarak hekimlere ve bölgesel hekim örgütlerine eğitim, bilgi ve klinik destek araçları sağlamalıdır.

5.3 UTB'ler, bir salgına hazırlanma süreci ile sağlık işgücünün desteklenmesine yönelik yeterli hükümet finansmanı sağlanması için savunuculuğa hazır olmalıdır.

Hekimlere

6.1 Hekimler, bir salgın sırasında bulaş riskleri, enfeksiyon kontrolü ve eşzamanlı kronik hastalık yönetimi konularında yeterli düzeyde eğitimi olmalıdır.

6.2 Hekimler salgınlara ilk yanıt verecek kişiler olduklarından hekimlerin salgınlara ilişkin planlamalara ve yerel düzeyde salgın kontrol çalışmalarının tüm aşamalarına dahil edilmeleri şarttır.

6.3 Hekimler kendi sağlıklarıyla birlikte yanlarında çalışan tüm sağlık çalışanlarının sağlığını korumak için gerekli tüm önlemleri almalıdır.

6.4 Hekimler, salgınların izlenmesini sağlayacak birincil verinin toplanmasına mesleki gizliliği ve savunmasız olanları korumayı gözeterek yardımcı olmalıdır.